

Fővárosi Ítéltábla
5.Pf.21.063/2015/7.

A Fővárosi Ítéltábla a Prandler & Petróczy Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Prandler Katalin ügyvéd) által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek - a Harmincas Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Fodor János ügyvéd) által képviselt **alperes neve (alperes címe)** alperes ellen foglaltó visszafizetése iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2015. május 22. napján meghozott 69.P.20.956/2013/18. számú ítélete ellen az alperes részéről 19. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett rendelkezéseit részben és akként változtatja meg, hogy a fizetendő kamat mértéke minden naptári félév teljes idejére az Európai Központi Bank által meghatározott, az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes irányadó kamatlábbal megegyező mértékű, a 8.966 (nyolcezer-kilencszázhatvanhat) euró után a kifizetés napjáig járó kamat fizetésének kezdő időpontja pedig 2009. január 9. napja.

Kötelezi a felperest, hogy rójon le 8 napon belül - lelet készítésének terhe mellett - 223.200 (kétszázhuszonháromezer-kétszáz) forint hiányzó kereseti illetéket.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 46.000 (negyvenhatezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a 23014/Ü/31011/2011. számú fizetési meghagyásos eljárás perré alakulására hivatkozással 2011. október 5-én előterjesztett, az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 298. § a) pontjára, 300. §-ára, 319. § (3) bekezdésére, 345. § (1), (2) bekezdésére, 301. § (1) bekezdésére alapított keresetében az általa megfizetett 600 euró regisztrációs díj, 9.588,7 euró előleg, valamint 17.977,4 euró foglaltó, és ezen összegek után 2008. november 30. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A per során 2013. december 10-én megkapott 19.200 eurót, ezért végleges keresetében 8.966 euró és ezen összeg után 2008. november 30. napjától a kifizetés napjáig járó

késedelmi kamat, valamint 19.200 euró után 2008. november 30. napjától 2013. december 10. napjáig járó késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Előadta, hogy az alperessel 2007. június 12-én kötött adásvételi előszerződés alapján regisztrációs díj, előleg, foglaló címén összesen 19.177,4 eurót fizetett az alperesnek. Az alperes szerződösszegése (késedelem) miatt, érdekmúlásra hivatkozással 2009. január 8. napján elállt az előszerződéstől. 2013. december 10-én mindazt visszakarta, amit az előszerződés alapján fizetett, de álláspontja szerint a teljesítés megghiúsulásáért felelős alperes a kapott foglalót kétszeresen köteles visszatéríteni. Az előszerződésben kikötött teljesítési határidő 2008. november 30. napja volt, ezért a már visszafizetett összeg után ettől az időponttól késedelmi kamat is fizetendő. A késedelembe esés napjától, azaz 2008. november 30-tól – amikor is a foglaló jogkövetkezményei beálltak és megfizetésének kötelezettsége bekövetkezett – az alperes az eddig még vissza nem térített foglaló után is köteles késedelmi kamatot fizetni.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. A Ptk. 332. § (1) bekezdésére és a 274. § (2) bekezdésére hivatkozással vitatta a kereset jogalapját. Álláspontja szerint a Ptk. 301. § (4) bekezdése alapján a késedelmi kamat mérséklésének lenne helye. A Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamat rá nézve eltúlzott, a Ptk.-nak a perbeli jogviszony keletkezésekor hatályos szabályai ugyanis nem rendezték az idegen pénznemben meghatározott tartozás után fizetendő késedelmi kamat mértékét. Hivatkozott a BH1995. 342. számú eseti döntésre, valamint arra, hogy az évtizedes bírói gyakorlatot kodifikálta a Ptk. 2013. július 1-jétől hatályban lévő módosított 301. § (1) bekezdése. A kamatfizetés kezdő időpontjaként a felperes által megjelölt időpontot az alperes nem tette vitássá.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 8.966 eurót és ezen összeg után 2008. november 30. napjától a kifizetés napjáig járó, továbbá 19.200 euró után 2008. november 30. napjától 2013. december 10. napjáig járó, ezen időszakok naptári fél éveit megelőző utolsó napjaira érvényes, a Magyar Nemzeti Bank által közzétett jegybanki alapkamattal egyező mértékű kamatot, továbbá 919.400 forint perköltséget.

Az elsőfokú ítélet indokolásában kifejtettek szerint a Ptk. 208. § (6) bekezdésében foglaltakra, valamint az alperes azon nyilatkozatára, miszerint nem vitatta az adásvételi előszerződés létrejöttét, érvényességét, megszegését, az elállás jogszerűségét és hatályosulását, az elsőfokú bíróság a Pp. 163. § (2) bekezdése alapján valónak fogadta el a felperes e körben tett tényállításait. Az alperes álláspontjával ellentétben a szerződés grammatikai értelmezése és a foglaló Ptk. 243. § (1) bekezdésében, valamint 244. §-ában foglalt szabályai alapján úgy tekintette, hogy a felek foglalóra vonatkozó megállapodása kiterjedt mind az előszerződés teljesítésére – azaz a végleges adásvételi szerződés megkötésére –, mind pedig a végleges adásvételi szerződés megkötését követően a teljesítésre, tehát a tulajdonjog átruházására. A felek nem kötötték meg a végleges adásvételi szerződést, így a Ptk. 245. § (1) bekezdése alapján a teljesítés megghiúsulásáért felelős alperes a kapott

foglalót kétszeresen köteles visszatéríteni. A felperes elállása folytán az adásvételi előszerződés a Ptk. 319. § (3) bekezdése és 320. § (1) bekezdése szerint a megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal megszűnt, és a már teljesített szolgáltatások visszajárnak. Az alperes szerződésszegése miatti elállásra tekintettel a foglaló kétszeres összege, azaz a per során teljesített összegen felüli további egyszeres összeg jár a felperesnek. Az elsőfokú bíróság az alperest a kereset szerinti kamat megfizetésére kötelezte, amit azzal indokolt, hogy a szerződés megkötésekor hatályos 301. § (1) bekezdése nem kötötte a követelés pénzneméhez a kibocsátó jegybank alapkamatának alkalmazását, hanem egységesen a Magyar Nemzeti Bank által meghatározott jegybanki alapkamatot tekintette irányadónak, így az alperes hivatkozásával szemben a törvényi rendelkezés szerint kellett eljárni. Az elsőfokú bíróság rámutatott továbbá arra, hogy a Ptk. 301. § (3) bekezdése csak a felek által kikötött kamat mérséklésére ad elvi lehetőséget, a törvényes kamat eltúlzott volta fogalmilag kizárt. Az előszerződésben a felperes fizetési késedelem esetére a jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő késedelmi kamatfizetését vállalta, így az alperes által fizetendő egyszeres kamat követelése a részéről jogszerű és méltányos. A pénzpiaci változások, ekként a devizák árfolyam ingadozása a piac minden szereplőjét érinti, így az nem indokolja a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti kamat alkalmazásának mellőzését. A perköltségről az elsőfokú bíróság arra figyelemmel határozott, hogy a fizetési meghagyásos eljárás díja beszámít az illeték 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 42. § (1) bekezdés a) pontja szerinti összegébe.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontját 2008. november 30. napja helyett 2009. január 9. napjára kérte módosítani, a késedelmi kamat mértékét pedig a MNB által közzétett jegybanki alapkamat helyett az euróra megállapított pénzpiaci kamattal egyező mértékben kérte megállapítani. Rámutatott arra, hogy a késedelem önmagában nem szüntette meg az előszerződést, ahhoz további jogcselekmény is szükséges volt, nevezetesen a felperes elálló nyilatkozata. Az alperes ebből következően nem 2008. november 30. napján, hanem csak az elálló nyilatkozat megtételét követően vált kötelessé visszafizetni a kapott foglalót, így ezen időpontot megelőzően késedelmi kamattal sem tartozhat. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a Ptk. 301. § (1) bekezdésének módosítását megelőzően a bírói gyakorlat már évtizedek óta nem az MNB által meghatározott alapkamatot vette figyelembe az idegen pénznemben meghatározott tartozás után fizetendő késedelmi kamat mértékének megállapításakor. Az alperes e körben hivatkozott a BH1995. 342, az EBH2000. 195 számú eseti döntésekre. Álláspontja szerint mindezek tükrében az elsőfokú bíróságnak legalábbis meg kellett volna indokolnia ítéletében, hogy miért tér el az egyértelmű, régóta és töretlenül irányadó bírói gyakorlattól.

Az ítélet tábla nem érintette az elsőfokú ítéletnek az alperest 8.966 euró megfizetésére kötelező rendelkezését, mivel az fellebbezés hiányába jogerőre emelkedett [Pp. 228. § (4) bekezdés]. A fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés b) pontja és 256/A. § (2) bekezdése alkalmazásával tárgyaláson kívül bírálta el.

Az alperes fellebbezése részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a fellebbezett körben helyesen állapította meg, döntésével azonban az ítéletábla a következők miatt csak részben ért egyet.

A fellebbezésben foglaltakra tekintettel egyrészt az euróban teljesítendő pénztartozás után fizetendő késedelmi kamat mértékéről kellett állást foglalni, másrészt az előszerződéstől való elállás folytán visszajáró szolgáltatások és a visszatérítendő foglaló esedékességét kellett megítélni.

A Ptk. 301. § (1) bekezdésének alkalmazandó rendelkezése szerint pénztartozás esetében - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - a kötelezett a késedelembe esés időpontjától kezdve akkor is köteles a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot fizetni, ha a tartozás egyébként kamatmentes.

Az elsőfokú bíróság e jogszabályi rendelkezés pusztán nyelvtani értelmezésével jutott arra a következtetésre, hogy nincs a követelés pénzneméhez kötve a kibocsátó jegybank alapkamatának alkalmazása, a kamat mértékének meghatározása során egységesen a Magyar Nemzeti Bank által meghatározott jegybanki alapkamat az irányadó. Az Alaptörvény 28. cikke viszont a bíróságok számára azt írja elő, hogy a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Az ítéletábla BDT2008. 1814. számú eseti döntésben kifejtettekkel egyező álláspontja szerint, ha idegen pénznemben kell teljesíteni a kamatfizetési kötelezettséget, a jegybanki alapkamat kifejezés alatt nem az adott ország jegybankja által meghatározott alapkamatot kell érteni, hanem annak idegen pénznemre vonatkozó megfelelőjét, azaz a teljesítendő pénztartozás pénznemét kibocsátó ország központi bankja által meghatározott irányadó kamatlábat. Abból kell ugyanis kiindulni, hogy a kamat a más pénznem használatáért járó, a pénzüsszeg százalékában kifejezett és a használat idejéhez igazodó pénzbeli ellenértéket jelent. A kamat mértéke ezért szorosan egy adott pénznemhez kötődik. A Ptk. 231. §-ának (1)-(2) bekezdéséből következően nincs akadálya annak, hogy a bíróság a kötelezettet idegen pénznemben marasztalja, az idegen pénznemben teljesítendő kötelezettséghez tartozó kamattartozást pedig a főkötelezettséggel megegyező idegen pénznemben kell megfizetni. A Magyar Nemzeti Bank - a magyar jegybank - csak a forintra vonatkozó kamatmértéket jogosult meghatározni. A forint árfolyama és a forintra nézve megállapított jegybanki alapkamat a magyar gazdasági-pénzügyi viszonyokat tükrözi, nem vonatkoztatható egy másik ország pénzneme után fizetendő kamatmértékekre. Helyes jogértelmezés mellett euróban való kamatfizetési kötelezettség esetén a jegybanki alapkamat megfelelője az Európai Központi Bank által meghatározott referencia kamatláb. Ez az értelmezés áll összhangban a 2000/35/EK irányelvvel is. Az irányadó kamatláb, illetve referencia kamatláb irányelv szerinti meghatározása megfelelően kifejezi minden pénznem tekintetében az azt kibocsátó ország gazdasági-pénzügyi állapotát, ezért irányadónak tekinthető a kereskedelmi

ügyletek körén kívül eső polgári jogügyleteket érintő késedelmi kamatra is.

Az alperes mindezekre tekintettel alappal kifogásolta az elsőfokú bíróság által alkalmazott kamatmértéket, a késedelmi kamat kezdő időpontját illetően azonban a fellebbezésben kifejtett álláspontja csak részben helytálló.

A végleges adásvételi szerződés megkötésének késedelme nem vonja maga után automatikusan az előszerződés teljesítésének megghiúsulását, ugyanis a jogosult a Ptk. 300. § (1) bekezdése alapján követelheti a teljesítést [a Ptk. 208. § (3) bekezdése szerint a szerződés bíróság általi létrehozását], vagy ha ez többé nem áll érdekében, elállhat a szerződéstől. Az elállás [Ptk. 320. § (1) bekezdés] az, amely végső soron a teljesítés megghiúsulását jelenti, mivel olyan jogi helyzetet teremt, hogy a szerződés a megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal megszűnik, és a már teljesített szolgáltatások visszajárnak [Ptk. 319. § (3) bekezdés].

A szerződés alapján teljesített szolgáltatások visszaadásának kötelezettsége elállás esetén a szerződés megkötésének időpontjában, illetőleg akkor áll be, amikor a szerződés alapján teljesített pénzzolgáltatást a jogosult felvette. Ezen időpontot követően a pénztartozás után a megfizetéséig késedelmi kamat jár. A felperes keresete nem merítette ki az őt megillető jogokat, mivel az alperes által korábban felvett 19.200 euró után 2008. november 30. napjától kezdődően tartott csak igényt a késedelmi kamatra. Az alperes késedelmi kamatfizetési kötelezettsége nem az előszerződéstől elálló nyilatkozat hatályosulásával vált esedékessé, ezért alaptalanul kérte a kamatfizetés elsőfokú bíróság által megállapított kezdő időpontját ehhez az időponthoz igazítani.

A peres felek adásvételi előszerződése a felperes 2009. január 8-i elállása folytán hiúsult meg. Ez keletkeztette a foglalommal kapcsolatos jogkövetkezményt, azaz a kétszeres visszafizetési kötelezettséget. Az alperes a fizetési kötelezettség keletkezése előtt a teljesítéssel nem eshetett késedelembe. A foglalom megduplázódása folytán járó, de meg nem fizetett 8.966 euró utáni kamatfizetési kötelezettség elsőfokú bíróság által megállapított kezdő időpontját ezért 2009. január 9. napjára változtatta az ítéletábra.

Az elsőfokú eljárás irataiból, valamint a Pesti Központi Kerületi Bíróság 7.P.91.964/2011. számú iratából kitűnt, hogy a 23014/Ü/31011/2011. számon folyamatban volt és az ellentmondás folytán perré alakult eljárásban a bíróság a pert a Pp. 318. § (1) bekezdés a) pontja alapján jogerősen megszüntette, a felperes igazolási kérelme pedig érdemi vizsgálat nélkül jogerősen elutasításra került. A jelen per ehhez képest nem minősül a Pp. 315. § (1), (2) bekezdése szerinti perré alakult eljárásnak, illetőleg fizetési meghagyásos eljárást követő pernek, ezért nincs lehetőség az Itv. 42. § (2) bekezdésében foglaltak alkalmazására. A jelen peres eljárásban az illeték alapja az Itv. 71. § (1), (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel 7.443.736 forint, mely után a 42. § (1) bekezdés a) pontja szerint 6% az illeték mértéke, a felperes azonban csak 223.400 forint kereseti illetéket rótt le.

A le nem rótt illeték megfizetéséről a Pp. 253. § (3) bekezdése szerint a fellebbezés korlátaira tekintet nélkül határozni kell, ezért az ítélőtábla kötelezte a felperest - az Itv. 73/A. § (4) bekezdésében és a 74. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel lelet készítésének terhével - a hiányzó 223.200 forint kereseti illeték megfizetésére.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésének alkalmazásával a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta.

Az alperes fellebbezése részben eredményre vezetett, így a másodfokú perköltségről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kellett határozni. A pernyertesség-pervesztesség alperesre kedvezőbb 75-25%-os arányára tekintettel az ítélőtábla a felperest az alperes javára 36.000 forint lerótt kereseti illetékből és 10.000 forint ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte. Az ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése, 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

Budapest, 2015. december 10.

. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

Dr. Magosi Szilvia s.k.
előadó bíró

Dr. Benedek Szabolcs s.k.
bíró

A kiadmány hitelélül: